

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De Martyrologio. 21.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9521

diceretur. Dies enim Octaua æque ac prima, non eandem classẽ, sed eundẽ ritum habet. In fine illius additur, *Gloria Patri, &c.* vt fit in Psalmis: tum quia more Psalmorum cantatur; tum quia declarato mysterio Trinitatis, æquum est, vt eidem gloria detur.

De Martyrologio. Cap. XXI.

1 **M**artyrologium legitur in Choro ad Primam; de quo Baronius multa in *Præfatione ante Romanum Martyrologium*. Quæ verò ille fusiùs, breuius hoc loco dabo. S. Clemens per septem Notarios Romanos curauit, vt acta Martyrum describerentur, quibus addidit ad eandem causam septem Subdiaconos Fabianus Papa. Alię Ecclesię idem facere, vt Smyrnenfis, & Carthaginensis, etiã ante S. Cyprianum Episcopum, & martyrem.

2 Gelasius deinde reiecit scripta in hoc genere apochrypha; & falsa; veruitque legi in Ecclesiã; sed & per multa legitimè scripta perierant in persecutione Diocletiani, qui edicto generali ea tradidit igni non tamen omnia, Deo disponente, vt Gregor. Turon. *de glor. mart. testatur*.

3 Et quia quotidie ad altare Dei fiebat commemoratio Martyrum, ac etiã, vt ait August. *de S. Virginit. cap. 45.* defunctorum Sanctimonialium; idẽ pridie recitebantur eorum, & earum in Ecclesiã, quorum Natalicia die sequenti recollenda essent vna cum sacrificio; atque hinc origo Martyrologij, hoc est Sermonis de Martyribus.

4 Legebantur Tabulæ Ecclesiasticæ Martyrum, quæ etiã Festi dicti sunt à Tertull. *de Corona militis*, eò quod in Sanctorum Natalitijs Christiani solerẽt inuicem inter se caritate gaudere, & conuiuium celebrare, quod Agape dicebatur, seu Sacrum Epulum Natalium, ex Nazianzeno. lege Pamel. *in epist. 37. Sancti Cypriani*.

5 Porro Martyrologij Rom. nescitur proprius auctor. Fuit ille ante S. Grego-

gorium, vt apparet ex *eiusdem Epistola 29. lib. 17. indiẽt. 1.* Non tamen fuit Eusebius, Cæsariensis, neque S. Hieronymus, qui ad summum Historias Martyrum, ab Eusebio scriptas redegit in compendium, addidere Martyrologio Rom. idẽ Hieronymus Beda, Florus, Vsuardus Vuandelbertus, & Ado, Viennensis, non Treuerensis, vt optimè probat Heribertus Rosuueyus ante Adonis Martyrologium: sed nemo ex his dicendus est auctor. In Breuiarijs M. S. antiquioribus pro Martyrologio ego legi, Datarium, Calendarij.

6 Continet autem Martyrologium Romanum ex omnibus Christiani Orbis prouincijs collectos Martyres, quia Romana Ecclesiã materna caritate fideles omnes filios suos esse nouit; neque tantum Romæ passos censuit esse suos, sed omnes alios vbique gentium coronis auctos, verumtamen neque datur singillatim singulorum nomina recensere; tum quia super arenam multiplicati sunt amici Dei; tum quia ex instituto antiqui ritus Ecclesiæ breuitati fuit consulendum.

7 Tertia editio prodijt purior, & emendatior, edita anno 1584. curante Cæsare Baronio. Recognita fuit rursus Urbani VIII. iussu, additis SS. Festis, qui nuper canonizati sunt; & in primo loco positus ijs, quibus datum est officium de præcepto: cum verò emendatus fuit textus multis in locis iuxta veritatem certissimæ Historiæ, me quoque minimo omnium Collegarum præsentem; & minus certam interim commissimus temporari decernenda maturius. quod intelligant ijs, quæso, qui mutationem operauerunt maiorem in ipso textu. qui vero videntur antiquiori textu non prohibito, obseruent ea tamen, quæ dicuntur infra *nu. 12.* Dabimus in calce huius Tomi Concordiam Martyrologij cum Breuiario.

8 Ad illud legendum opportune datæ sunt leges initio libri, è quibus quarta, & sexta sunt obseruandæ magis. Vt nimirum primo loco pronuncietur ille regulariter, de quo in sequenti die faciendum est officium, etiã si non sit in Martyrologio, si

si à maioribus rite decretum sit officium. Alij Sancti, de quibus non fit Officium, & de quorum sanctitate nullum est dubium, nominari possunt suis locis, Martyres post Martyres, Confessores, Virgines, eo fine, vt in proprijs locis, vbi merito coluntur, quotannis recolantur saltem in Martyrologio. *Dixi, pronuncietur, & nominari possunt:* non autem dico: describatur, & describi possunt nisi separatim, non autem in ipso Martyrologio Romano; nam illa conceduntur in Regulis Martyrologij approbatis in Bulla Gregorij XIII. hæc autem prohibentur in eadem Bulla, data die 14. Ianuar. 1584.

9 Translato tamen Festo alicuius Sancti iuxta Rubricam de Translatione Ffestorum, non fit translatio de eodem in lectione Martyrologij, nisi in casibus in Martyrologio expressis. nam licet, vt dictum est, legatur pridie de eo Festo, quod in sequenti die officium in Calendario habet, non tamen ita fit semper, sed vt plurimum: quod patet in mense Ianuatio, in Festis S. Hilarij, & Pauli primi Eremitæ, & in Septembri in Festo Sanctorum Cornelij, & Cypriini, de quibus legitur in Martyrologio pluribus ante diebus, quam officium fiat.

10 Dices: in anno Bissextili transferatur Vigilia S. Matthiæ, & eiusdem prænunciatio in diem 24. ergo translato Festo aliorum Sanctorum, transferri debet de eodem nominatio in Martyrologio. Respondeo, legem haberi certam in ipso Martyrologio de hac Vigilia, & S. Matthiæ Festo; & ratio legis, quia verè cum nomine Vigiliæ ieiunium quoque transferatur, & cum Vigilia Festum qua ratione conuenit etiam anticipari extra Romam, quæ de Vigilia, & Festo S. Bartholomæi habentur in Martyrologio Romano. at in alijs Sanctorum Festis, etiam si transferantur, nullum contingit mendacium, quia verè eo die, quo leguntur in Martyrologio, illi obiere; & præterea in translatione plurium Ffestorum difficilior esset Martyrologij lectio; retrocedendo per dies aliquando multos.

11 Translata quoque Vigilia in Sab-

batum, non anticipatur Lectio de Vigilia in Martyrologio, licet anticipetur officium cum ieiunio.

12 Per eandem Regulam quartam legenda sunt primo loco nomina Sanctorum, quæ adduntur in dies Breuiario Romano, etiam eorum, quorum officium ad libitum recitari potest, si illud recitandum sit in Choro.

13 Sexta verò Regula decernitur Formulæ prænunciandi Festa Domini mobilia; quæ prima loco post Lunæ pronunciationem annuncianda sunt, excepto Paschate, quod, antequam legantur Calendæ, annunciatur; & ratio patet, quia in ipso die Paschatis annunciatur; Calendæ verò pertinent ad sequentem diem: & quia mobilia Festa incertam habent sedem, ideo initio Martyrologij fuerunt datæ Formulæ propriæ, numero nouem; nempe pro Dominica Semptuagesimæ, Die Cinerum, Dominica Palmarum, Cæna Domini, die Paschæ, Ascensione: Pentecoste, Festo Trinitatis, & Sanctissimi Corporis Christi.

14 Legitur autem Martyrologium post Orationem ad Primam, Gemma lib. 2. c. 58. & in fine additur Versus ad lectionem accommodatus: *Pretiosa in conspectu Domini, &c.* in venerationem, inquit Hugo 2. de offic. capit. 2. Sanctorum omnium. inuocantur iisdem Sancti per Orationem sequentem: *Sancta Maria, & omnes Sancti, &c.* à quibus ad Deum Trinum eleuamur, reperito Versu ter: *Deus in adiutorium meum intende; quem & precamur secreto Oratione Dominica; tum Versu Dauidico; Respice in seruos tuos; denique Oratione, qua dirigi postulamur in omnibus toto die. Vide Sectionem præcedentem cap. 3. à nu. 9. pag. 45.*

De Fine officij, & Antiphonis finalibus Beatæ Mariæ.
Cap. XXII.

1 **H**Orarum Finis solet esse post Orationem per Versum: *Benedicamus Domino Respons. Deo gratias. sub-*
F 2 se-